

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenredne ponedeljke in dneve po pravici, vsak dan po pošti prejemanj s avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakove velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemanj za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od štiristopenjske pete vrste 6 kr., če se enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Iz Bosne in Hercegovine.

Mej svojimi dopisi prinašamo denes izvirno pismo slovenskega vojaka rezervista, katero je iz Bosne dobil naš prijatelj in ga nam za natis prepustil. Iz njega bralci sicer ne zvedo silo važnih novic, a vendar nekoliko iskric, ki situvacijo osvetlujejo, na katerej biva in se bori tudi toliko sinov slovenske domovine.

Telegram z Dunaja nam denes nič novega ne ve poročati od 13. armadnega kora. Torej se našim še nij posrečilo maščevati krute smrti 70 tovarišev, ki so padli pri Maglaji. Ceste in potje so tako hudi in slabi tu, da je menda prodiranje težavno. Naši bodo morda morali ali hoteli vstaše prej kako obiti, predno jih preženo iz zakotnih klancev, od koder varno streljajo, — zlasti ker baje varujejo ljudi.

Od Broda do Derventa. — O maršu naše vojske od Broda do Derventa piše dunajski uradni list: Ves dan 30. julija je bila strašna vročina. Mej maršem je bila nepopisna sopenica, in na vsem potu nij bilo dobiti nikjer kapljice vode, da bi se bili vojaki okrepčali. Od Broda do Derventa je samo 3 milje pota. Marši, toliko dolgi, vstevajo se mej male. Vendar so vojaki zaradi izredne vročine toliko trpeli, da jih je mnogo zaostalo, ker nijso mogli dalje. In dasiravno je ta marš samo 3 milje dolg, hodila je naša vojska od Broda do Derventa skoraj ves dan. A komaj so prišli naši vojaki proti večeru v Dervent in so začeli kuhati, kar se vzdigne orkanu podobna nevihta s strašanskim gromom in bliskom; ta nevihta je s kratkimi prenehljaj

trajala vso noč. Vojaki so komaj zakurili ognje, da bi kuhali, kar jih ploha v jednom trenutku pogasi. Vsled tega so morali vojaki po strašnem trpljenju čez dan tudi vso noč brez hrane v nevihti prebiti. Zato so pa 31. julija počivali in poleg tega dvakrat menažo kuhali, zjutraj in zvečer.

Toda nevihta po noči mej 30. in 31. julijem prinesla je še druge bistvene škode. Komunikacije so bile namreč na vse strani pretrgane. Vojni telegraf mej Brodom in Derventom je bil poškodovan na več mestih, in zategadelj je bilo jako težko povelja pošiljati sem in tja. Poleg tega so bili trije mostovi mej Brodom in Katorskim poškodovani, in 21 manjših mostičev je bilo popolnem razdejanih. Zategadelj oni vojskinci oddelki, ki za armado vozijo živež, nijso mogli za njo. In tudi glavna armada 1. avgusta nij mogla od Derventa dalje proti Katorskemu odriniti, ker niti topništvo, niti vojni pratež po razdejanj in razpranej cesti nij mogel dalje. Zatorej so vojaki tudi 1. avgusta počivali in svojo premočeno obleko sušili. Vendar so bili vojaki uže 31. julija pri najboljšej volji. Posebno Kranjci od 17. polka (to so naši „Janezi“ Uredn.) in pa Istrijani od 22. polka (to so primorski Slovenci. Uredn.) so prepevali, da je bilo veselje, in skušali se vpetji. Ogri od 52. polka so plesali čardaš, kakor da bi ne bilo nič truda in težave. Razume se, da so vsi ženijski in pionirski oddelki delali, da so komunikacijo zopet odprli, in tudi vojni telegraf je bil 1. avgusta popoldne uže zopet narejen.

Včeraj uže je bilo poročano, da so naši vzeli Mostar, glavno mesto Hercegovine, ki

šteje čez dvajset tisoč prebivalcev. Denes se poroča v „Wiener Abendpost“, da je po posedi Mostara prišla k divizijskemu poveljniku Jovanoviću 6. avgusta deputacija prebivalcev vseh treh veroizpovedanj poklonit se. O polu dne je ces. kralj. vojska slovesno vmarširala v glavno mesto Hercegovine. — Jovanović je potem imenoval jednega kadija, (turškega ali kristijanskega? Uredništvo.) in je konstituiral razpodene medžlije. Stanje vojske je boljše. (S temi besedami končuje oficijalni telegram. Kakšno je bilo stanje vojske prej, da more zdaj „bolje“ biti, tega nam „Wiener Abpst.“ nij povedala. Ur.)

Graškeje „Tagesposti“ so došla iz dobrega in zanesljivega vira poročila, da je na maršu iz Broda v Dervent, ki se je marširal pri vročem solnci, od jednega bataljona štajerskega polka Hartung 31 mož padlo vsled solnčnega pika. Pokopani so bili na katoliškem pokopališču v Derventu.

Iz glavnega taborja Derventa se piše 11. julija v „D. Ztg.“: Življenje tukaj je prav drago. Prodajalci zahtevajo od vojakov dvojno ceno navadne vrednosti. Marketendarji so ravno tako slabi. Bil sem priča, kako je jeden tak poštenjak od vojaka zahteval 40 krajc. za jeden hlebček kruha. Steklenica piva stane 60 krajc.

Kmetom slovenskim mariborskega volilnega okraja.

Iz Maribora 6. avg. [Izv. dop.]

I.

Dne 12. septembra tega leta bode za nas Slovence važen dan; za one Slovence, katerim

Listek.

Spomini iz dijaških let.

V.

„Die spitzmaus ist das kleinste thier unter den säugethieren,“ smo se učili pri Konjšeku. Posledica tega je naravski bila, da smo našemu razredniku Feichtingerju, ki je bil telesno najmanjši v učiteljskem zboru celjskega gimnazija, dali ime „spitzmaus“, katero mu je ostalo, dok nij na klin obesil profesure, ter zgrabil za pero v svojstvu dnevnika pri c. kr. okrajnej sodnji v Rogatci.

Ta „spitzmaus“ me je imenoval za familiasa v svojem razredu, in jaz sem vršil neizrečeno vestno to svojo prvo službo. Imel sem skrbeti v šoli za tinto in kredo, ako je kedo potrkal na vrata, sem moral iti gledat, kedo je in kaj hoče, in imel sem pravico odpreti profesorju vrata, kadar je šel iz šolske sobe. Tudi sem imel neko vrsto policijske oblasti,

namreč paziti in v glavi obdržati, kedo je izostal iz šole, da ga je dotični profesor mogel zapisati v „klassenbuch“.

Pa to je vse bila malenkost proti službenej oblasti, katero sem opravljal jedno celo leto, namreč da sem smel zvoniti, kadar so se menjale ure. To pač to, tako važne osebe nij bilo v celem gimnaziju, kakor sem bil jaz, na moj migljaj z zvoncem so se razpršili in raztepli vsi oblaki, kateri so viseli tu pa tam po raznih učilnicah od prve do osme šole nad glavami gimnazijalcev, ki so bili v nevarnosti pokucani biti se, predno zapoje tenki in včasih prav zaželeni glas gimnazijalnega zvonca, katerega sem ravnal jaz skozi jedno celo leto.

Zato sem pa jaz tudi imel uro, kakoršne nobeden drugi nij imel; zlata nij bila, srebrna tudi ne, ampak pakfonasta je bila, pa stara kot Metuzalem, in tekla je kakor maslo, to je res, šla je dobro.

Moj pokojni oče nij trpel v svojem življenji niti ure niti puske, ker je držal, da te

stvari košajo denar, pa nič ne nosijo, in tako se je pripetilo, da sem po smrti svojega deda neposredno in preko ali mimo svojega očeta, ki je sicer imel prvenstva pred menoj, nasledil to uro.

Imela je ura podobo jajca, in bila je shranjena v dveh škatljicah, navijala se je naopak, pa šla je dobro, kakor sem uže povedal, in to je bila glavna stvar za moje službene svrhe pri zvoncu.

Posebno kadar se je pokvarila in nij šla ura na turnu farne cerkve celjske, tedaj sem bil jaz sè svojo uro čisto sam svoj, in tačas sem gotovo vkanil profesorja matematike za 10 minut, za več se nijsem vsodil, ker sem se vendar bal za svojo službo, ki je bila tako lepa, da je nij menda lepše na svetu, kakor sem takrat mislil.

Pa kakor na svetu vse mine, tako je minulo tudi ono šolsko leto; tečajem, katerega sem jaz bil šolski zvonar, in ravno tako ali nekaj drugače je minula tudi moja ura.

je čast Slovence več, nego deveta briga, kateri se oklepajo naše slovenske domačije, ter ne gledajo v tujino zaljubljeno; za one, kateri se ne sramujejo, da so uborne slovenske matere sinovi. To bode prevažen dan, ker ta dan bode pokazati imel, ako bo pred tem vernim sinom pošten Nemec spoštovanje imeti smel ali ne.

Mali smo Slovenci, uborni, in naš tržan in mestjan se je zaradi naše reve dosti izneveril domačemu slovenskemu ognjišču, v bolj bogato tuje ognjišče je dosti, dosti zaljubljen, in ne spoštuje skleda iz katere je jel. Ali pod grobo raševino našega kmeta ali ratarja bije pošteno slovensko srce, tam v revnih naših kmetijskih hišah, bajtah, varuje žena slovenska, varuje mož naš sveti ogenj ljubezni do domačije slovenske!

Nijsmo si Slovenci Bog vedi kaj priborili tekom časa, mali, premali smo, da bi se nam dovolilo gospodariti v lastnej zemlji, in tako smo služili drugim in še služimo.

V trdej tej službi družim našel nas je tudi novejši čas, ki je tlako in desetino posameznega človeka sicer odpravil. Ali še zmirom so neki „grofi“ v narodih, ki še zmirom, kakor nekdanje male narodiče, kakor smo mi Slovenci, pod svojo kuratelo drže.

Drugim narodom se je pravica dala in držijo se je krčevito, te pravice, da smejo kot polnoletni ljudje živeti. Nam Slovencem se je sicer od naših nasprotnikov na papirji tudi polnoletnost pripoznala, ali v dejanji imamo kuratorje, in posebno tam, kjer nam gre največ za kožo. Pri volitvah za deželni in državni zbor nam hoče tujec nemškutar biti kurator. Drugi narodi smejo prosto izbirati može, kateri jih imajo zastopati tam, kjer gre za gmotno in duševno življenje državljanov. Mi Slovenci, ki še nijsmo polnoletni v resnici potrjeni, moramo voliti, kakor nemškutar kurator „hoče“ in tudi govoriti, kakor ta hoče, ker sam tudi ta kurator „za nas“ govori. Ta kurator pa preveč gleda povsod na nemškutarski svoj žep, nam, svojemu varovancu pa daje politične kosti fraz glodati. Nekaj naših ljudij temu kuratorju pošteno služi. Bolj „omikani“ ljudje so neki, in vedo z malenkostjo, kakor je človeška oseba, dobro barantati. Ti imajo le dobre besede za kuratorja in njegovo družino, za lastno, za svojce pa imajo

Potrla se mi je bila in moral sem jo nositi na popravek. Urar, h kateremu sem jo nosil, se je jako čudil, in je debelo gledal to čudno prikazen moje ure, ali čez nekoliko časa me vpraša, hočem li prodati to uro? — Rekel sem sicer, da ure prodati ne smem, ali urar mi je tako spretno dokazal potrebo prodaje, da se mu nijsem mogel, niti ne znal ubraniti.

Rekel je namreč: popravek te ure vas bo veljal štiri dvajsetice, ako pa uro prodaste, vam dam za njo dve dvajsetici, več kakor šest dvajsetic ali dveh goldinarjev pa ura nij vredna. Jaz sem tudi tako mislil, da več kot dva goldinarja taka stara ura ne more biti vredna, pa sem jo pustil in vesel odnesel dve srebrni dvajsetici v žepu, za mojo staro uro, katera je bila vredna dva goldinarja in nič več.

Sem pač zares bil „Hans im glück“.

Za ono staro uro mi je pa še denes resnično žal; ako jo tudi ne bi nosil, mogla bi ipak kinčati vsaki archeologički muzej, ker je bila pravi „nürnberg-eierlein“.

C — v.

le grde besede, posebno pa za one svojce, ki nepošteno kuratorju služijo, ter več za svojo domačo, nego kuratorjevo hišo delajo, in celo prav hudobno se jezé nad domačimi ljudmi, ki ž njimi vred pod domačo streho ognja nositi nečejo, ki narobe iz koč slovenske — slovansko čedno poslopje napraviti hočejo. Teh nepoštenih služabnikov kuratorjevih nas je precej.

To si na primer ti, trden slovenski kmet, ki z zdravimi svojimi možjani preračuniš, da kurator, ki nema nad soboj poglavarja, za te dobro ne bode delal ampak za svoj žep in svojo misel, in nijsi sam, tudi mej onimi, ki so se šolali; najdejo se taki, ki pravijo: Bog je sam sebi prej brado ustvaril, potem še le drugim, in oni, ki za domače pohištvo skrbijo, za kuratorjevo pa za zlodja nič ne marajo. In teh je dosta. Muožijo se in reče se lahko, da so mej temi najboljše glave, katere slovenski narod rodi. Oni pošteni služabniki kuratorjevi so bolj revice, kar uže iz tega sledi, da si drugače ne morejo pomagati na noge, kakor s tem, da se močnemu pridružijo, močnemu našemu kuratorju.

In pri sovražnikih kuratorja našega je ljubezni do domače zemlje, do domačega ljudstva in jezika najti. Ta ljubezen do lastnega rodu je pa terjala, da sami ne grdimo svojega slovenskega ljudstva, ampak da mu čast delamo povsod. Največ časti pa mu bomo dali, ako pred vsem svetom možko izpovedamo, da se ne sramujemo slovenskega rodu, in da ne stavljamo domače za vrata, tuje pa za mizo. Gostoljubnost je sicer jako lepa čednost, pa če me moj gost — tujec, izpod lastne strehe preganja, ter za svojo družino vse prostore jemlje, in sem jaz zdraven še gostoljuben, in temu neprilicnemu gostu ne mara še strežem, potem zaslužim po vsej pravici, da mi radi neumnosti kuratorja postavijo.

Slovenci smo bili dolgo tako potrpljivi in gostoljubni; zaradi tega pa smo tako daleč prišli.

Zadnjih 20—30 let nas je začela malo pamet srečavati, in začelo nas je zvunaj v veži lastne hiše na slami pri ovsemem kruhu malo zebsti, in začeli smo rivati notri v hišo za toplo domačo peč. Sram nas je začelo biti, da smo mi Slovenci duševno le ubogi tlačani. Sram nas je začelo biti, da se vse le nemški notri v hiši spomenuje, in da je oni jezik, ki ga z nami govorijo ti naši gostje, ta zelo po mešan s tujimi besedami, in zapazili smo, da smo se tudi mi dobri ljudje, da gostu preveč preglavice ne delamo, tega mešanega jezika navadili. In naši fantje, ki smo jih revne v „črne“ šole poslali, prišli so domu, in sram jih je bilo, da nima jo prostora v lastnej hiši, da morajo videti dom svoj brez domorodcev.

Naš cesar je vsa ljudstva jerobstva odvezal in jih polnoletne izpoznal. No, da se izve, kako hočejo ta polnoletna ljudstva njih pohištva si urediti, ustvaril je deželne zbore in državni zbor. V te zbore pošiljajo avstrijski narodi svoje može, ki potem odločujejo, kako se naj pohištvo posameznega naroda in celega cesarstva, države in dežele, uredi. Mi Slovenci, ki smo začeli se potegovati za to, da pridemo za svojo mizo, videli smo, da nemškutarskih kuratorjev ljudi ne smemo poslati v te zbore, ker ti bodo tako govorili in delali, da mi Slovenci ne pridemo za mizo, ampak da ostanemo pred vrati, in poslali smo nekaj svojih ljudij v zbore. Pa tudi kurator

in tisti naši ljudje, katerim se je kurator imeniten, boljše krvi, ter močnejši zdel, ki so mu pot gladili, da se nij spodtaknil, so svoje ljudi pošiljali notri v te zbore. Ravns se je začel, naši so rekli tako, oni so rekli ne, ne baš.

Ker je naših bilo premalo n. pr. v deželnem zboru štajerskem, prevpili so jih nekateri nemškutarji in Nemci, in naša hiša je še tako, če ne bujše nemški kakor poprej urejena, ker zdaj je Nemec, kateri misli, da vidi, da hočemo mi sami za njegovo mizo priti, jezen na nas, in zraven si hoče več privržencev dobiti. Za to nam tudi toliko nemščine silijo.

Mi Slovenci delamo na to, da notri v lastno svojo hišo kot svoji gospodarji pridemo; to delo pa mora iti po postavnjej poti. Vsi, ki so poklicani, tudi protivniki naši imajo gledati, da se postavam ne dela kvara! To je vendar malo, kar terjamo in prosimo!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 8. avgusta.

Naš *cesar* Franc Josip je prišel 7. avg. v češke Toplice in je bil navdušeno sprejet; zahvalil se je za lepi sprejem in je svoje veselje izgovoril nad tem, da je bil nemški cesar tako taktčno pozdravljen. Potem je nemškega cesarja obiskal, pri katerem je bil popoldne obed. Stara „Presse“ javlja, da se pričakuje tudi ruski car v Toplice.

Koroška konservativna stranka je uže izdala volilni oklic za deželne volitve. V njenem programu je tudi ravnopravnost vseh narodnostij v Avstriji. — Kandidate bode stoprav kasneje imenovala.

V **istarskem** poreškem deželnem zboru se je v seji 6. t. m. sprejel predlog, tičoč se premenjenja postave v varovanje divjačine, v tretjem branji. Resolucija, kako naj se ravna z deželnimi uradniki in učitelji, ki so poklicani v vojaške, potrdila se je z nekaterimi stilističnimi popravki, deželni odbor se je dopolnil, in so se računski sklepi deželnega šolskega zaklada sprejeli. — Ali se bode našel v deželnem zboru slovanske in avstrijske Istre mož, ki bode nasvetoval, naj se deželni zbor slovesno v protestu vzdigne zoper laško rogoviljenje in taborovanje glede aneksije Istre? Tak glas, v Italijo doneč, bil bi ob pravem času čuti.

Vse avstrijske novine govore o **oger-skih** volitvah, ki so se vršile v ponedeljek, in veliko važnost pripisujejo temu, da je minister Tisza padel v svojem volilnem okraju, staro-magjarskem Debreczinu. Sicer ima vladna stranka dozdej veliko večino, namreč mej 174 znanimi volitvami nič menj nego 104, zedinjena opozicija 30, skrajna levica 17, narodnjaki 4, in 5 je „divjakov“. Ali misli se, da bode Tissov padec v tem korenito magjarskem gujezdu na druge volitve, ki se bodo še le te dni vršile, hudo vplival, in Tiszi moralno škodoval. — Nič ne dene za dobro stvar.

Vnanje države.

Srbija organizira uže pridobljeno Staro Srbijo. 200 ljudskih ali narodnih šol bode še letos tam ustanovila in učitelje nastavila; v mestih Niš, Pirot, Leskovac in Vranja, pa bodo srednje šole. Ruski sloveči general Fadejev je prišel v Belgrad.

Iz **Bukarešte** se poroča, da se bode Besarabija 20. t. m. formalno Ruskej oddala. Istega dne se bode tudi vsa rumunska armada razorožila, razen onega oddela, ki bode Dobručo zasedel. — Rumunska zbornica se bode tako dolgo odlagala, da bode evropska komisija odmerjenje Dobruče dovršila.

Turčija je poslala baje 30. julija vsem evropskim vladam cirkular, v katerem pravi, da se bodo muzelmanje v deželah, katere so bile po berlinskem kongresu Srbiji, Črnej gori in Belgariji priključene, zoper nove gospodarje

vzdignili; najprvo se bode pa to zgodilo v Bosni in Hercegovini. Porta to jako obžaluje, a ker ne more pomagati, evropske vlasti vsaj na to opozorjuje. Ker je porta uže naprej vedela, kaj se bode zgodilo, in ker je moslimskemu fanatizmu pri Maglaji palo 70 avstro-ogerskih vojakov v žrtvo, potem je jasno, da porta sama kuri vstanek v Bosni.

Angleški poslanik Layard sprejel je deputacijo rodokopskih vstašev, ki so zatrjevali, da se ruskemu zasedenju ne bodo udali.

Na **Francoskem** se pripravljajo volitve senata. Položaj je ta, da izstopi 75 senatorjev, ki se imajo na novo voliti. Mej temi je bilo le 20 republikancev, a 55 različnih reakcionarcev. Torej ima zdanja republikanska stranka, ki je na vladi, veliko brigo, da bi večino dobila, kar bode najbrž tudi dosegla, ker legitimisti, orleanisti in bonapartovci mej soboj niso jedini, republikanci pa so veliko pridobili.

Kakor se iz **Rima** 6. t. m. poroča, govori se tam v katoliških krogih, da so se mej nuncijem Massello in knezom Bismarkom sledeči uveti o sporazumljenji mej katoliško cerkvijo in mej Nemčijo postavili: zopetna vpeljava one konvencije, ki je bila prej, predno so se prijateljske zveze ponehale; pomiloščenje vseh prestopkov, ki so se na Pruskem izvršili proti „cerkvenim“ postavam; vsi škofje in duhovni, kateri so se od leta 1872 iz Nemčije izpodili, vrnejo se na prejšnja mesta; nameščenje ostalih cerkvenih služeb godilo se bode po pravilih, ki so bila pred ponehanjem prijateljskih zvez. Skupno vprašanje tolmačenja javno oznanjenih postav se pridržuje. Vatikan bode te predloge preiskal in takoj veljavno odgovoril. — Bismark je nekaj ponosno dejal, da ne pojde v Kanoso. Če je te pogoje sprejel, šel je vendar res v Kanoso, ponižal se.

Nemške volitve so v posameznostih znane, vendar se še ne more popolnem določiti, kako bode katera stranka močna, ker nam je počakati še izida mnogih ožjih volitev. Vsakako je gotovo, da Bismark z izidom nij zadovoljen.

Dopisi.

Iz Goriškega 2. avgusta. — [Izv. dop.] Šolska postava od dne 14. maja 1869, (§. 45) nalaga, da ima biti vsaj jedenkrat v letu učiteljska konferenca pod napeljevanjem okrajnega šolskega nadzornika; to se ima goditi, da se učitelji nadalje izobražujejo. — Te konference so prav važne, kajti na vrsto pridejo pedagogična pitanja. Rešitev teh nalog je pa skoro zgolj teoretična, ker se učitelji mej soboj le pomenkavajo, kako naj se ta ali oni predmet v tem ali drugem razredu uči. Okrajni šolski nadzornik g. Vodopivec je pa tudi upeljal krajne učiteljske seje. Namen teh konferenc je, da se učitelji jednega kraja zbero v kakej šolske sobi in imajo praktične poskušnje z deco. Dotični učitelj mora tedaj v svojem razredu praktično pokazati, kako on ta ali oni predmet uči. Po vadbi se otroci domov odpuste in potem sledi kritika, ki obsega različne točke.

K tem konferencam lahko pridejo tudi učitelji drugih okrajev in oni tudi sodbo o dotičnem učitelju izrazujejo. Takih sej so imeli na Goriškem uže več in včeraj so zopet imeli učitelji komenskega okraja tako sejo v Komnu. Ker je bil ravno prosti šolski dan (četrtrek) prišlo je veliko število učiteljev iz goriškega in sežanskega okraja, tako jih je bilo vseh 26 skupaj. (Nadaljuje poročilo se nam zdi preveč osebno-kritično, zato smo je izbrisali. Ur.)

Ob 1 uri je bil skupen obed v gostilnici g. Švara, kjer so bili učitelji s pijačo in je dilom prav dobro postreženi. Na dvorišču se je popevalo in napivalo. Krasne pesni: „Jadransko morje“. „Podoknom“. „Domovina“. Tiha

noč“ i. t. d. so se razlegali do mraka v ubrano celoto ob obalih bistre Adrije. Na svidenje!

II. Z Gorenjskega 5. avg. [Izviren dopis.] Na sosednjem Koroškem in Štajerskem se bližajo volitve za deželne zборе, in nemškutarska stranka se uže pripravlja, kako bi tudi v slovenskih pokrajinah izpodrinila slovenske kandidate. S kakšnimi sredstvi delajo in bode delali, tega nam nij treba omenjati, ker je uže dostatočno znano, in tudi slavno državno pravdnistvo o tem ne dovoljuje mnogo pisati. Ali volitve se moramo za to udeležiti, da naši severni in južni slovanski bratje zvedo zopet, da v teh krajih živi svojej narodnosti zvesto slovansko ljudstvo, ki je ob jednem trden nepremakljiv jez proti ponemčenju, ter nam ob ugodnejšem času naklonijo pomoč. Kakor je za balkanske Slované prišla toliko zaželena ura osvobođenja, tako tudi nam Slovencem jedenkrat bratje pripomorejo k narodnim pravicam, če mi mej tem rok križem ne držimo, in se krepko branimo ponemčenja. Zraven pa tudi svitla krona prej zvé, da tukaj živi zvesto slovansko ljudstvo, katero zahteva le svoje narodne pravice, in je sicer vedno pripravljeno žrtvovati kri in življenje za ohranjenje avstrijske države in našega cesarskega doma; in naši protivniki naj pa zvedo, da ne maramo za-nje, in da na slovanskih tleh nij mesta za njih germanizacijska prizadevanja.

Torej štajerski in koroški slovenski rodoljubi, agitirajte pridno mej svojim ljudstvom za našo sveto narodno stvar, ter podučujte narod, kako se mora držati pri volitvah, da ga ne prevarijo lažnjive in prilizovalne besede in obljube naših nasprotnikov, kateri navadno pred volitvami svojim volilcem zlate gradove obetajo, pozneje pa, ko v deželnem ali državnem zboru sede, vse svoje prejšnje obljube pozabijo in le za večje davke glasujejo, nam Slovencem pa samo svojo tujo nemščino silijo in ponujajo.

Iz planinske doline 2. avg. [Izv. dop.] Veliko dopisov je brati v „Slov. Narodu“, v katerih so se g. dopisniki pritoževali o dotičnih poštah. Tudi pri nas nij vse v redu in marsikaj izboljšanja želimo. Pošta je bivala do jeseni lanskega leta v spodnji Planini, kar je bilo vsem enako priročno. V jeseni lanskega leta pa preselila se je v gorenjo Planino in sicer v hišo, nekdanjo lastnino Vilharjev, kar je odročno skoraj vsem, posebno pa bivalcem iz Gorčerevca, Jakovice in Zagor. Prigodi se večkrat, ne rečem, da je tega g. poštar kriv, da ostanejo pisma, naznanila itd., po celih osem do štirinajst dnij na pošti, in tako zamujajo tudi pisma, katere imajo velevažne reči v sebi, od katerih je marsikatera reč odvisna. — Temu bi se le na ta način moglo v okom priti, ako bi si imenovane tri vasi priskrbele pismonošo, kateri bi saj dvakrat na teden pisma, nakaznice, časnike itd. v imenovane vasi donašal.

Na našej pošti se pa tudi preveč nemškutari. Uže napis nad vrati je nemšk. So li morebiti ljudje pri nas nemškega jezika zmožni? Zelo malo. Malo številce jih je v Planini, mej okoličani pa ubogo malo. Na prijemnice, nakaznice i. t. d. se le nemška stran napolnjuje. Zakaj neki je pa tiskana slovenska stran? Vendar naj se nam saj ta mrvice slovenščine privoščijo, ker smo sredi slovenske dežele ne pa sredi nemškega „rajha“, kakor se morda nekaterim sanja.

Letina v našej dolini se precej lepo kaže.

Toče, od katere je bilo toliko krajev naše mile domovine zadetih, v našej dolini nij bilo veliko. Le vasi Laze in Jakovica sta bili zadeti, a vendar se je zopet vse lepo obrastlo. Sena bode pa posebno veliko, a tudi tegā se je vsled vednega deževja nekoliko pokvarilo. Tudi veliko lepega sadja bomo imeli.

Saj je pa tudi potrebna uže enkrat dobra letina, ker kmetovalec še vedno čuti ono veliko nesrečo, katera ga je zadela predlansko leto. Veliko pomankanje denarja, veliki dolgovi in davki so bremena, pod katerimi zdihuje revni kmetovalec.

Omeniti mi je pa še nesreče, katera se je prigodila na tukajšnji železnici. Po nesreči ali vsled neprevidnosti padel je nek delavec po imenu Gregor Magajna z železniškega vozička (bahnragen), voziček je šel čez njega in mu je desno roko in nogo zmečkal. Reveža so takoj odpeljali v bolnico v Ljubljani.

Iz Banjaluke v Bosni 2. avgusta [Izv. dop.] Evo ti malo novic iz vojnega našega tabora.

Kako smo se vozili do Siska, kako lepo smo bili sprejeti posebno na Krškem in Zagrebu, ti bode uže tako znano. Do Siska je bila pot prijetna, ker smo se vozili, dalje je pa bilo uže slabše. Naj hujši marš je bil ravno prvi od Siska do Osekova, skoraj vsi smo šli tešči, spali prav malo ali nič; odpočitka prav dolgo nij bilo, mej potom se nij ničesa dobilo, o poludne še nijsem imel ničesa v želodci, naši ljudje so padali utrjeni ob cesti, da je bilo joj. Tudi jaz sem bil uže skoraj obupal; ko sem prišel v Osekovo, sem mislil da me bode konec. Toliko jih nij na vseh marših zaostalo, kot na prvem. Poslednje marše smo se pa prav dobro držali. Pri Okučanah kampirali smo celi teden, a pri starej Gradiški imeli smo prvi bivak. 29. julija smo šli čez Savo pri Berbiru. Prehod se je vršil v najlepšem redu, Turki so sedeli s pod pokalco podvitimi nogami ob desnem bregu Save in mirno gledali kakor „teater“.

Včeraj smo bivakirali pri Maglaji (to je drug Maglaj nego oni iz afere Milinkovičeve. Ur.) denes pri Banjaluki, in jutri ostanemo še tu. Kranjski „Janezi“ so se v zadnjih dveh marših izvrstno držali; prvi dan sem videl jednega samega zaostati, včeraj pa nobednega. Več pa zaostaja Weberjev. Zadnji dve noči ste bili za nas vojake hude skušnje, celo noč na prostem in v dežji prestati, potem pa marširati, to nij šala. A kljubu temu so naši fantje slovenski dobro hodili.

Denes je prišel Württemberg v tabor kranjskih „Janezov“, kateri so ga demonstrativno sprejeli, vse je vpilo gromovit slovenski „živio“ in kvišku so metali kape, plašče itd. Videti je bilo, da je Württembergu to zelo dopadlo, vrtil se je mož na svojem konju in nij vedel kam bi se vrnil. Sploh ima naše „Janeze“ prav rad.

Bosna od Gradiške do Banjaluke (kakih 10 ur hoda) je krasna dežela, a brez prebivalcev, brez hiš. Zemlja je jako rodovitna, ne vidiš ne ilovice, ne peščene zemlje, ampak samo rodovitno črno prst. Videl sem mnogo senošetij, ki uže gotovo dve ali tri leta nijso bile pokošene, vse je z veliko travo in mladim grmovjem zaraščeno. Zidanih hiš celo pot od Berbira do Banjaluke nijsem videl pet, cerkve nobene, samo dve turški mošeji. Celu v mestu Banjaluki nemajo kristijani nobene cerkve, službo božjo odpravljajo na pokopališčih.

Ljudstvo je strašno zanemarjeno; da je

tako zaostalo, tega si ne more drugače misliti, kakor da je turško gospodarstvo tega krivo. Zunaj mesta skoro takih hiš, kakor so pri nas, nij videti; ob cestah smo videli male kolibe ali utice, v katerih ljudje bivajo. Te kočice so najbolj primitivno narejene, kakor si le misliti moreš. Take hiše smo včasih slovenski pastirji delali: par kolcev v tla zabitih in s kakimi vejami, slamo ali senom nametano, to je vse! Če je bolj fino narejeno, so strani z blatom ometane. Pred temi kočami leže ljudje, otroci mnogokrat popolnoma nagi. Kako tu po zimi prestanejo, mi je neumevno.

Nekoliko boljše je seveda Banjaluka in njena okolica. Mesto je sicer po naših pojmih tudi umazano, blatno gnjezdo, a tukaj je človek vendar vesel, da nekoliko zidanih, snažnih hiš, in spodobno oblečenih ljudi vidi.

Včeraj sem bil v mestu; prvokrat sem tudi videl turška in bosniška dekleta, katerih nij bilo mej potom nikjer videti, so menda na Avstrijskem. Kunovci kantonirajo ravno tik mesta; iz mesta je bilo pred frontjo „Janezov“ včeraj celi dan mnogo ženstva in otrok. Tu bivajoč Avstrijec mi je rekel, da se mu to čudno zdi, ker so ženske zelo plašne in pred turškim vojakom uže od daleč beže. Naši slovenski „Janezi“ se jim pa zelo dopadejo, kakor je videti.

V Banjaluki so bili zadnje dni kristijani v velikem strahu, da jim bodo Turki stanovanja zapalili zdaj je pa splošno veselje. Tudi Turkom je videti, da mirno prenašajo svojo osodo. Včeraj je bila turška deputacija, obstoječa iz 10 velikašev iz Banjaluke pri divizionarju Württembergu in nadvojvodi Salvatorju. Kako sta se z njimi pogodila, to mi nij znano. Proti večeru sta šla ona dva v Banjaluko. Vojakom je prepovedano iti brez orožja v mesto.

Prvi večer je nekdo na Kuhnovec streljal, a v par minutah so ga imeli; včeraj so družega Turka ujeli; zakaj, ne vem. Sinoči so pravili ljudje, da nas bodo bažibozuki napali, a so se menda še premislili.

Nekaj pa morajo vendar slutiti, ker so sinoči povsod straže pomnožili in se je za denes določeni odhod zopet odložil, akoravno je uže včeraj zjutraj predstraža odmaširala...

Tvoji prijatelji Nosan (avskultant pri ljubljanske sodnijski ur.), dr. Pekolj (sodnijski adjunkt v Beljaku. Ur.), dr. Ferjančič (sod. adj. v Ptuj. Ur.), Višnjikar, (sod. adjunkt v ilirski Bistrici. Ur.) so pri dobrem zdravju in te pozdravljajo. Časopisov tu nemam nič in ne mara da vi o mnogem več veste, nego mi tu. Pisati imamo malo prilike, zato ti pišem te vrste le s svinčnikom...

Domače stvari.

— (Iz Medvod) se nam piše 7. avg.: 5. avg. ob 10. uri zvečer užgali so se gotovo po malopridnej roki (tako se namreč sodi) 3 kozolci g. N. Jamnika, po domače Starmana, na Svetji pri Medvodah. Da je bila hudobnost ali morda sovraštvo kakega neprijatelja ona maščevalna roka, ki je 2 kozolca ob enem zažgala, to je sodil vsak, kedor je videl ogenj. In ogenj nij bil majhen, napolnjeni so bili kozolci z žitom in deteljo, ter se škoda ceni od 1500—2000 gold. Žalibog, da je bilo mnogo gledalcev, ali le malo gasilcev, in še tem so prvi s svojim surovim, da! presurovim obnašanjem skraj da ne branili splovnati delo usmiljenja. Ko bi ne bila navzočna žandarmerija, postal bi bil velik nered in Bog

ve, kaki nasledki bi nastali zbog tega... In kar se najneuljudnejše sliši je to, da je nekov posestnik ondod zabranil zajemati vodo iz vodnjaka, češ, naj mu le zgori, vsaj ima dovolj, mu vsaj ne bo treba mlatiti itd. Le toliko naj še omenim, da se je tu zopet jedenkrat prav živo pokazala potreba naprave gasilnega orodja. Č. g. Peharec, župnik na Sori, daroval je v ta namen občinskemu odboru 20 gold. Odbor je to stvar „ad notam“ vzel, se tudi zahvalil g. Peharcu, a zmenil se nij dalje za to. Ravno zdaj menim, da bi bil čas za to, ko se je žetev jako dobro oponesla, da občinski odbor z toplimi besedami priporoča napravo vsaj najpotrebnejšega gasilnega orodja; in to je njegova dolžnost, da skrbi za prid in blagor občine.

— (Mušji papir je škodljiv.) Uradni tukajšnji list pripoveduje: Nek oženjeni mizarški pomočnik v Ljubljani, ki je hotel muhe iz svojega stanovanja iztrebiti, je kupil tistega papirja za iztrebljenje ali ostrupljenje muh. Res je mogel zmesti cel kup crknenih muh. Te je vrgel kokošim, katere so jih tudi hitro pozobale. Kokoši so postale pijane in so oferefele. Da bi se vsaj kokošje meso rešilo, za kolje žena mizarjeva brž kokoši in jih speče, ter jih pojesta. Ali joj. Zdaj se možu in ženi oglasi strup v želodci. Poklican, zdravnik je konstatiral ostrupljenje z arzenikom, ki — po sreči — nij smrtno hudo.

— (Posebni vlak gorenjske železnice) v Lesce se odpelje 15. t. m. Čuje se tudi želja, da naj bi se vožnina znižala ne samo za Lesce, ampak sploh za vse postaje. Mnogi ljubljanci ne marajo ravno iti v Lesce in od ondod na Bled, v Begnje, Radovljico itd., pač pa bi obiskali Vižmarje (Šmarogoro), Medvode, Loko in Kranj, če bi bile tudi za te postaje odločene karte z znižano vožnino.

— (V Bledu) je ljubljanski g. škof dr. Pogačar 6. t. m. birmal. Zarad njegove navzočnosti je bilo 5. t. m. zvečer jezero razsvitljeno.

— (G. kanonik Urb) je 7. t. m. pr. sv. Jakopu obhajal 25letnico svojega mašništva. Bil je leta 1853 posvečen ter je pred 25 leti ravno na ta dan pri sv. Jakopu obhajal svojo novo mašo.

— (Iz štajerskega deželnega šolskega sveta.) V seji 25. jul. se je mej drugim poročalo o nadzorovanji (po dež. šol. ogledniku) ljudskih šol v ormoškem okraju. Na ljudske šole za ptujsko okolico dovolilo se je mesto začasnega podučitelja. — Okrajnemu šolskemu svetu, kateri je hotel učitelja radi nevoljnih uspehov v podučevanju v stalni pokoj djati, nij se mu vstreglo (z ozirom na §. 52 d. š. post.) Franjo Končan imenoval se je definitivnim učiteljem pri sv. Antonu na Pohorji.

— (Vrankska narodna čitalnica) napravi 18. t. m. na čast rojstvenega dneva N. j. velič. presvetlega cesarja Franca Jožefa I. venček s tombolo. Sodelovala bode celjska godba. Nadejaje se obile udeležbe kakor vsako leto, vabi k tej veselici najuljudnejše odbor.

— (S Podbrežja na Kolpi) se piše v „Sl.“: Doslej še nijmo imeli toče. „Uže petnajst let trta nij obečala toliko, kolikor obeča letos“, — dejal mi je pred nekolikim časom nekov kmet veselo. Drevje, razen nekaterih hrušek, polno je sadja tako, da se kar šibé veje, vzlasti slive so bogate s sa-

dom, le črešnje so bile legotnejše. Krma je bila, ker imamo ugodno deževno vreme, jako lepa; vlni nijmo imeli prav nič otave zbog neizmerne suše. Kedor je le mogel, prodal je kak goveji rep iz svoje staje, zato ker narod nij imel živinske krme in za-se užitka ne. — Narod je do nekoliškega časa letos bil še precej zdrav, poslednji čas pa so se koze pokazale, toda ne mrjlo ljudje. Po sosednej pravoslavnej župniji in v nekeji vasi Preloške župnije so koze pomladi hudo divjale, pa tudi nijso morale, menda je pridna zdravniška pomoč otimala ljudi.

Razne vesti.

* (Osemleten samomorilec.) V Podjebradu se je vlegel osemletni sin voznika L. na železniški tir iz jeze, ker ga je mati kaznovala. Ko pridrdra vlak do njega, ga vrže mašina na nek steber tako hudo, da se je dečku črepinja popolnoma razbila.

* (Čuden otrok.) V Pešti je nek 4½ leta star otrok z imenom Frankl, ki rešuje najtežje računske naloge. Dete še ne zna niti pisati ne brati, niti ne pozna števil.

* (Uljuden pedagog.) Pri šolskeji preskušnji na deželi bil je tudi nadzornik navzočen. Ker je učitelj malo pokašljaj, reče mu ogleda: „Vi ste se prehladili.“ „Da, imam to visoko čast,“ odgovoril je preuljuden učitelj.

* (Glas kot uzrok blaznosti.) Pred nekoliko dnevi šla sta dva novozaročena v zvonik velike cerkve v Strasburgu. Ko sta prišla blizu velikega zvona, udarilo je ravno kladivo od ure na zvon; močnega glasu se je nevesta tako prestrašila, da je zblaznela.

* (Požari.) V Parizu je zgorela 29. m. m. velika fabrika za izdelovanje hišne oprave. Škode je 1,600.000 frankov. 300 delavcev nema zdaj posla. Zgorela je skoraj v istem času druga fabrika za sveče ravno tam, in tudi tu je škoda nad jeden cel milijon frankov. — Pogorelo je tudi glavno mesto birmanske države, Mandeley. Ogenj uničil je 3. junija 2000 hiš.

Umrli v Ljubljani.

6. avgusta: Urša Sever, gostaška, 58 let, Florijanove ulice št. 46, vsled pljučne tuberkuloze.
7. avgusta: Ignacij Stuler, sin delavca, 20 dnij, Hradeckjeva vas št. 2, vsled osepnice.

Tujci.

7. avgusta:

Evropa: Novak iz Hamburga. — Werdmüller iz Dunaja.

Pri Slonu: Stechle iz Trsta. — Matzenauer iz Dunaja. — Schleimer iz Varšave. — Leibl iz Zadra. — Schwachhofer iz Trsta.

Pri Malicu: Grünwald iz Dunaja. — Vilec iz Trsta. — Buss iz Gradca. — Jaschke iz Trbovlja. — Entremont iz Dunaja. — Binder iz Gradca. — Herzl, Sturm iz Dunaja.

Pri bavarskem dvoru: Sperangon iz Trebna. — Kaučič, Kralič iz Kranja.

Dunajska borza 8 avgusta.

izvirno telegrafsko poročilo.)			
Enotni drž. dolg v bankovcih	63 gld.	25	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	65	70	„
Zlata renta	73	35	„
1860 drž. posojilo	112	75	„
Akcije narodne banke	818	—	„
Kreditne akcije	260	—	„
London	115	95	„
Napol	9	28	„
C. kr. cekini	5	52	„
Srebro	101	—	„
Državne marke	57	20	„

Marko Wir empfehlen geschäftl. als Bestes und Preiswürdigstes

Die Regenmäntel, Wagendecken (Plachen), Betteinlagen, Zellstoffe

der k. k. pr. Fabrik

von M. J. Elsinger & Söhne

in Wien, Neubau, Zollergasse 2,

Lieferanten des k. und k. Kriegsministeriums, Sr. Maj. Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.

(159—41)

Lastnina in tisk „Národne tiskarne“.